

ХРОНИКА НА ЕДНА ПРЕДИЗВЕЩАНА СМЪРТ

СЪЛЗИ В ОЧИТЕ БЕЗ ЗВЕЗДИ В КОСИТЕ

Динамиката на средногодишните концентрации на праха се движат от 0,29 до 0,38 мг/куб. м, т. е. до 4 пъти над п. д. к. Най-висока е запрашеността през 1975 и 1976 г. Максималните концентрации на праха показват нарастване от 1,25 т/куб. м през 1971 г. до 6,70 т/куб. м за 1981 г. Интерес представляват изследванията за серен двуокис (0,056 т/куб. м). Тази концентрация е под пределно допустимата, но същевременно 4,5 пъти по-висока от контролните пунктове в Лесопарка Липник. Средните концентрации за азотен окис се движат от 0,003 мг/куб. м до 0,046 т/куб. м (концентрациите са под пределно допустимите, но същевременно 6

пъти по-високи от тези в Лесопарка).

По отношение на оловните аерозоли средните стойности надвишават 2,1 пъти п. д. к. и 13 пъти контролите в Липник. В атмосферния въздух като замърсител се открива алдехид формалдехид с около 3 пъти повече, отколкото в контролния пункт. Концентрацията на оксиданти, определени като озон, е достоверно по-ниска в очертанията на града, отколкото извън него. Това говори, че озон се изразходва за вторични химични реакции. Между замърсителите на атмосферния въздух от тези реакции се получават нови замърсители и нови болести.

„Из годишен отчет на ХЕИ — 1980 година“

ПРЕДЕЛНО ДОПУСТИМИТЕ КОНЦЕНТРАЦИИ

В проучванията на Римския клуб се подчертава, че към 1990 г. токсичните елементи ще бъдат най-големите замърсители на околната среда. Прогнозата бе направена в началото на седемдесетте години. Оттогава изминаха близо двадесет години и предвижданията се оправдаха.

При оценка на замърсяващата с токсични вещества гражданственост придоби научната терминология „пределно допустими концентрации“ (п. д. к.). Тълкуването на този термин е твърде широко, а понякога и безотговорно. Тази терминология се оказва удобна за неможещите или

и наричат анализаторите лъжци. Те смятат, че щом има дразнеща хлорна мъгла, не непременно трябва да бъде над п. д. к. Но докато в този случай има достатъчно основания за много тревога, спомняме си и други моменти, които и сега остават непонятни за нас.

Беше зима, а хлорната мъгла се настани над града в ранните утринни часове. В началото миризматата се чувствуваше едва-едва. Към девет часа започнаха оплакванията на граждани за болки, съдени в очите и неприятна дразгавина в гърлото. Първите изследвания показваха дози на хлор в размер 0,018 до 0,025 мг/куб. м въздух. Концентрациите към десет часа достигнаха 0,076 мг/куб. м. Към 11

подронаност на гърлото, сърбежи по кожата. И тези симптоми се получават в концентрации далеч под пределно допустимите, но и тези малки дози, когато действуват продължително време, могат да причинят хронични заболявания. И още по-лошо. Могат да увредят гените и да се проявят като болестни фактори в някои от следващите човешки поколения. Така че токсичните замърсители винаги и всякога са опасни за здравето.

И още нещо. Щом като концентрацията е пределно допустима, какъва е смисълът на следния израз: „във въздуха над Русе хлорът бе в пределно допустими концентрации над 10 пъти“. Това е абсурд. Пределно допустимата концентрация е норма, предел. Когато се появят замърсители, се прави всичко възможно, за да не се увеличи тяхната концентрация. А когато замърсяването стигне предела, просто трябва да бъдат изключени. В това е смисълът на научното понятие „пределно допустими концентрации“. Всяко друго тълкуване би било от „лукавия“. И кой знае дали и той няма пръст в тези земни работи.

К. м. н. д-р Константи
КОЛЕВ,
директор на ХЕИ — Русе

СТРУКТУРА НА ПЕРИНАТАЛНАТА ЗАБОЛЕВАЕМОСТ В гр. РУСЕ ПРЕЗ ПЕРИОДИТЕ ПРЕДИ И СЛЕД ПУСКАНЕТО В ЕКСПЛОАТАЦИЯ НА КОМБИНАТА В ГЮРГЕВО

Заболявания	Относит. дял % от вс. забол.	
	1977—1981 г. 1982—1986 г.	
Родови травми	6%	5,2%
Заболявания на дихателните пътища	23,4%	22,2%
Сепсис	0,3%	0,3%
Вродени аномалии	18,5%	26,4%
Други заболявания	51,7%	45,9%

Из „Проучване на здравното състояние на населението в гр. Русе във връзка със замърсяването на атмосферния въздух от Гюргево“, 1988 г.

нежелаещите да могат ръководители и т. нар. граждани с повишен дълг на гражданска отговорност. Например над Русе се спуска дразнеща хлорна мъгла и като следствие възмутило и напрежението сред гражданите нараства. Искат да знаят какво прави ХЕИ и какви са констатациите. Излизат първите резултати и водещият анализа съобщава: хлор — 0,068 т/куб. м въздух. Следва въпросът: „Колко пъти над п. д. к. е това?“ Отговорът: „Концентрациите са под п. д. к.“ — възбужда различни реакции. Хората атакуват

часа едно от замерванията по каза 0,109 мг/куб. м. Докладвахме в комитета и съвета с коментар, че пределно допустимата концентрация е 0,100 мг/куб. м хлор. Какво беше нашето изумление, когато ни бе съобщено (мисля, че от канцеларията на министър-председателя в София е запотаново защо е този шум и този недоволство на русенци), че обгазяването е под п. д. к. Според нас такава реакция и такова отношение са не само некомпетентни, но и безотговорни. Защото токсичните ве-

NOTA

BENE

РУСЕНЦИ,

подкрепете протеста на вашите деца срещу надвисналата екологична гибел над нашия град на 17. IX. (понеделник) от 10 часа на площад „Свобода“.

„Русе днес“